

תפילת ויגש

תפילה מיוחדת לאמרה בכל עת

ובפרט בשנה זו, בה חל ג' שבט ביום ששי (סימן ויג"ש)

כפי שהוסבר ע"י מרן הגאון הרב יצחק רצאבי שליט"א

בסוף השיעור השבועי מוצש"ק ויצא ה'תשע"ב ב'שכ"ג, ותמצית הדברים מעבר לדף זה

רְבוּנוּ שְׁלֵעוֹלָם, הַאֲף תִּסְפְּהֵי צְדִיק עִם רָשָׁע, חֲלִילָה לָּךְ. הַקּוֹלֵי קוֹל עֲדַת יַעֲקֹב,
בְּנֵי בְכוֹרֶיךָ. רְאֵה רִיחַ בְּנֵיךָ, פְּרִיחַ שְׂדֵה אֲשֶׁר בְּרַכְתָּנוּ. גּוֹל וְהָסַר אֶת לֵב
הָאֶבֶן מִבְּשָׂרֵינוּ, וְתֵן לָנוּ לֵב בָּשָׂר. בִּי אֲדֹנָי, יִדְרָרְנָא עֲבָדְךָ דְּבַר, יִי רֹעִי לֹא אֶחָסֵר:

הַנֶּתֵן שְׁלֵג בְּצִמְרוֹ, כְּפֹר כְּאֹפֶר יַפְזֵר: מִשְׁלִיךְ קַרְחוֹ כְּפִתִּים, לִפְנֵי קִרְתּוֹ מִי יַעֲמֹד:
יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וַיִּמְסַס, יֵשֶׁב רִחוֹ וַיִּלּוֹ מַיִם (תהלים קמ"ז, ט"ז-י"ח): אֵשׁ וּבָרָד שְׁלֵג וְקִיטוֹר,

רוּחַ סְעָרָה עֹשֶׂה דְבָרוֹ (שם קמ"ח, ח):

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתְּהֵא שְׁנֵיתֵנוּ זֹאת (ה'תשע"ח,
ב'שכ"ט) וְיִתֵּר פֶּל הַשָּׁנִים, מְבוֹרְכוֹת וְטוֹבוֹת. גְּשָׁמֵי בְרָכָה יִלְלוּ בַעֲתֶם, יַעֲלוּ
לְאֵלֶיךָ וְלִרְבֻבוֹת. רְפוּאָת הַנֶּפֶשׁ וּרְפוּאָת הַגּוּף, תִּשְׁלַח לְאֲנָשִׁים וְלַנְּשִׁים (ובפרט
לְחוֹלָה פְּלוּגֵי בֵן פְּלוּגֵי). דְּשָׁנִים וְרַעֲנָנִים יִהְיוּ, וְאֲנַחְנוּ נַחֲלֵץ חוֹשִׁים. וְרַב דָּגָן וְתִירֵשׁ, מְמַעֲוֵן
בְּרַכּוֹתֶיךָ יִגְבְּרוּ לְמַעֲלָה רֵאשׁ. זְכוֹר עֲנִינֵנוּ וּמְרוּדֵינוּ לְעֵנָה וְרוּשׁ, וְאֵל תִּשְׁקֵנוּ מִי רוּשׁ.
חַנּוּן וְעֲנֻנוּ, הָאֵל הַמִּתְנַשֵּׂא לְכָל לְרֵאשׁ. וּבַחֲיֵינוּ וּבִמְיֵינוּ בְּקָרוֹב, נִכּוֹן יִהְיֶה הַר בֵּית יְיָ
בְּרֵאשׁ. יִהְיוּ לְרֵצוֹן אֲמָרֵי פִי וְהַגִּיזוּן לְבִי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרֵי וְגֹאֲלֵי. אָמֵן בֵּן יְהִי רְצוֹן:

א. רמז לאבדון וחולי בבני אדם העלולים להיות בשנה כזו רח"ל. ב. של תפילה זו. ג. על שם שנאמר הקול קול יעקב וגו' הנוכר לעיל. ועל פי הנוסח שאומרים בפיסקת לעולם יהא אדם ירא שמים בסתר, אבל אנוחנו עמוך וכו' עדת יעקב בנך בכורך, שמא הבתך וכו'. ד. תורה ומצוות ומעש"ט שאנוחנו מקיימים, כנמשל בריח האתרוג וההדס. ועיין שנהדרין דף לו. ובמדרשים על פסוק ראה ריח בני הנוכר לעיל, ובעץ חיים למהר"ץ ח"ב סדר ההושענות ליום שלישי דף ס"ח ע"א. ה. על שם הכתוב ויגש יעקב "ויגל" את "האבן" וגו'. ועל שם הכתוב (יחזקאל ל"ו, כ"ו) והסירותי את לב האבן מבשרכם וגו'. ו. יכוין לקרירות שנה זו, שלא תזיק. ז. דהיינו ארס. ולענייננו, הוא בדרך רמז שלא זיק לנו יסוד המים המתגבר בשנה זו. ח. על פי לשון הפסוק (ישעיה ב', ב') נכון יהיה הר בית י"י בראש ההרים. ט. יש בפסוק זה (תהלים ט"ט, ט"ו) כוונות המועילות הרבה לקבלת התפילה, כמו שהעלה מהר"ץ בעץ חיים דף מ"ט ע"ב ד"ה יהו, לגבי אמירתו בסוף תפילת שמונה עשרה וז"ל, תחלתו יו"ד, וסופו יו"ד, ותיבותיו עשר, ויש בו עשרה יוד"ן, ויש בו אותיות מ"ב, וסודו סוד גדול. לכן צריך לאמרו בנחת ולכוין בו אלו העניינים, ויועיל הרבה לקבלת תפילתו, שתעלה למקום הרצון המשיבי לכל חי ולא ישוב ריקם יעו"ש. יען שבוה מקשר ומייחד את כל עשרת האורות העליונים שיהיו מכוונים ומסודרים, ויוכל להוריד שפע למטה. ובכח קדושת שם בן מ"ב, תפרח התפילה למעלה.

עניין תפילת ויגש ומקורותיה

ויגש אליו יהודה (בראשית מ"ד, י"ח). יש בזה רמז נפלא ונחמד בנוטריקון של מלת ויגש ישר והפוך, ו' יהיה ג' שבט, שלג גדול יהיה קור. והיינו כי כאשר יחול ג' שבט ביום ששי, זה סימן שבאותה שנה ירד שלג גדול, וגם יהיה קור גדול, דשלג קור הא בהא תליא. והדבר בדוק ומנוסה. וזהו סימן לכל החורף של אותה שנה, בין קודם ליום ששי ג' שבט, בין אחרי כן.

הדבר מובא בספרים רבים, כגון באליה רבה סימן תרפ"ה סק"ד, ובפרי מגדים באשל אברהם שם, וגם בספר ילקוט חמישאי ר"פ ויגש בשם עיטורי תורה, וכן בספר ליקוטי מהרי"ח סדר דיני ומנהגי ר"ח שבט, ועוד רבים.

כמו כן מובא בעץ חיים למהרי"ץ דף קצ"ד ע"ב, כך אמרו חכמי [ישראל שפָּאָרץ] יוון וכו', אם יבוא ראש חודש שבט בשלישי בשבת, יהיה סתיו ושלג הרבה וכו' וחסרון בפירות וכו' ואבדון בנשים. ואם ברביעי בשבת, יהיה חורף רע וכו' ואבדון בנשים. ע"כ. ואחר כך בדף קצ"ה ע"א העלה מהרי"ץ, שאם יבוא ראש חודש טבת ביום שלישי, יהיה החורף ברד, ושלג רב, וזרעים טובים וגשמים ושנה טובה. ומיתה בנשים, וחולי באדם, ויבקעו הספינות בים. ע"כ. והרי כשחל ר"ח טבת ביום שלישי, יחול ר"ח שבט ביום רביעי, כי טבת לעולם חסר.

אמנם, האליה רבה והפרי מגדים לא כתבו שסימן זה קאי על פסוק "ויגש אליו יהודה" בדוקא, אלא רק ויגש סתמא, וכן ספרים רבים נוספים. אולם הנה, תיבת ויגש נזכרה בתורה בחמשה מקומות, ויגש אליו יהודה כדאמרינן, ויגש אברהם ויאמר, האף תספה צדיק עם רשע (בראשית י"ח, כ"ג), ויגש יעקב אל יצחק אביו וימשהו ויאמר הקול קול יעקב (שם כ"ו, כ"ב), ויגש וישק לו וגו' ויאמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו יי" (שם כ"ז), ויגש יעקב ויגל את האבן (שם כ"ט, י). וסתמא דמלתא שגם האליה רבה והפרי מגדים נתכוונו לפסוק ויגש אליו יהודה, כי פה היא תיבת ויגש היותר מפורסמת. וי"ל באופן אחר, שהרמז הוא בכל תיבות ויגש שבתורה, שהן חמש כדאמרינן, וכולן בספר בראשית, ונקראות בחדשי החורף, שהם מרחשון כסלו טבת שבט אדר, וסימנם מכטש"א, לרמז על השלג הקור והגשם, המעותדים ומסוגלים להיות בשנה זו כשיחול בה ג' שבט ביום ששי.

ולפי האמור לעיל, ששנה זו מעותדת מחד גיסא למאורעות רעות כקרירות רבה וחולי, אבדון בנשים וכדומה, ומאידיך גיסא לגשמים טובים ורוב דגן ותירוש וכדומה. אם כן צריכים אנו להכין את עצמנו לכך ואף לכך. וגם להתפלל על זאת, שזהו אחד מן הפירושים במדרשים, שאין הגשה אלא תפילה. והרי סיים מהרי"ץ שם שהכל בידי שמים.

הלכך נסיים בתפילה, להתקרב ולגשת בה אליו יתברך, כגון בברכת השנים, או בשמוע קולנו, או באלהי נצור, ובכל זמן. ותחילתה מצורפת ומורכבת מן האמור אחרי חמשת ההגשות דלעיל כסדרן. וכל העניינים דלעיל, ביארנו בס"ד ביתר הרחבה בנפלאות מתורתך עה"פ ויגש אליו יהודה.

יצא לאור ע"י מוסדות יד מהרי"ץ בני ברק

טלפקס: 03-5358404 | נייד: 050-4140741 | yad@maharitz.co.il

